

Utlåtande 2005:212 RIII (Dnr 305-1449/2005, 305-1494/2005, 305-1588/2005)

Konsekvensanalys av det nya avgiftssystemet för upplåtelse av offentlig plats

Motion av Lotta Edholm m.fl. (fp) (2005:28)

Nya upplåtelseavgifter på offentlig plats

Skrivelse av Sten Nordin (m)

Avvikelse från fastställd taxa för upplåtelse av offentlig plats

Hemställan från Katarina-Sofia stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2005:28) av Lotta Edholm m.fl. (fp) anses besvarad med vad
föredragande borgarrådet anfört.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande
Skrivelsen av Sten Nordin (m) och hemställan från Katarina-Sofia
stadsdelsnämnd anses besvarade.

Föredragande borgarrådet Leif Rönngren anför följande.

Bakgrund

Tre olika ärenden som behandlar de nya avgifterna för upplåtelse av offentlig plats har inkommit till kommunstyrelsen. En motion (2005:28) av Lotta

Edholm m.fl. (fp), *bilaga 2*, en skrivelse 23 mars 2005 av Sten Nordin (m), *bilaga 3*, och en hemställan från Katarina-Sofia stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret har valt att behandla samtliga tre ärenden i sitt tjänsteutlåtande.

Kommunfullmäktige godkände i juni 2004 ett förslag till revidering av avgifter för upplåtelse av offentlig plats som i huvudsak började gälla från och med den 1 januari 2005. Syftet med revideringen var att skapa ett system som är lätthanterligt ur både stadens, tillståndssökarnas och andras perspektiv. För huvuddelen av upplåtelseändamålen innebär det nya systemet endast små justeringar, förutom en indexreglering av avgifterna. För evenemang, kiosker, serveringsbyggnader och andra försäljningsplatser m.m. innebär beslutet större förändringar av avgifterna eftersom de tidigare ”flytande lägesbedömningar” ersätts av fasta belopp eller beräkningssystem.

Motion (2005:28) av Lotta Edholm m.fl. (fp)

Lotta Edholm m.fl. (fp) anger i motionen att de reviderade avgifterna för upplåtelse av offentlig plats har lett till mycket stora avgiftshöjningar för bl.a. många kioskägare.

Skrivelse av Sten Nordin (m)

Även Sten Nordin (m) lyfter fram att det nya systemet inneburit stora höjningar av avgifterna för många småföretagare, trots att avsikten främst var att skapa ett enhetligt sätt att beräkna avgifter.

Hemställan från Katarina-Sofia stadsdelsnämnd

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd behandlade i mars 2004 ett ärende om avgifter för upplåtelse av offentlig plats. Bakgrunden till ärendet var att evenemanget Bondens egen marknad med det nya beräkningssystemet förväntades få en oskälig höjning från 20 000 kr/säsong till ca 240 000 kr/säsong och att verksamheten därmed skulle äventyras.

Remisser

Motion (2005:28) av Lotta Edholm m.fl. (fp) har remitterats till trafiknämnden, stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby, Katarina-Sofia och Liljeholmen samt till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets uppfattning är att underlaget för fullmäktiges beslut i juni 2004 i huvudsak var fullgott. Det framgår av ärendet till fullmäktige att det reviderade systemet skulle innebära betydande förändringar av avgifterna för i synnerhet kiosker och andra försäljningsplatser, eftersom avsikten var att ersätta de tidigare ”flytande lägesbedömningarna” med ett enhetligt system för beräkning av avgiften.

Trafiknämnden ansåg att stoppa hela avgiftssystemet är en väl drastisk åtgärd då de synpunkter som uppkommit gäller ett fåtal typer av upplåtelser (kiosker, försäljningsplatser och evenemang) och inte heller samtliga ärenden inom dessa kategorier. Faktum är att det inte går att lägga ett mönster över en vilt spretande befintlig avgiftssättning och tro att ingen anpassning behövs. Enligt trafiknämndens mening är avgiftssystemet i det stora hela bra. Men för att fungera fullt ut som det var tänkt behöver det kompletteras med tolkningsföreskrifter/dokumenterad praxis samt utbildning och samordning av de handläggare, som ska praktisera det.

Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att de föreslagna höjningarna för Liljeholmens del är rimliga, men tycker att det är bättre att införa en indexhöjning varje år för att få en jämnare och mindre kostnadsökning varje år, som då kommer att följa den allmänna prisutvecklingen.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd hänvisar till sin hemställan att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige en revidering av taxan för upplåtelse av offentlig plats så att möjlighet ges att vid för staden särskilt angelägna evenemang kunna tillämpa en anpassad avgiftsnivå.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att för stadsdelen varierar höjningarna mellan 8,9 % och 59%, utom i ett fall då det blir en sänkning med 90,5%. Resultatet visar att systemet inte har blivit rättvist och lätt att tillämpa som avsikten var. Tvärtom är de kriterier som ligger till grund för avgifterna svåra att tolka samtidigt som de i många fall är för trubbiga för att vara rättvisa. Nämnden anser därför att kriterierna måste formuleras noggrannare så att missförstånd undviks.

Skrivelsen av *Sten Nordin (m)* har remitterats till stadsledningskontoret och gatu- och fastighetsnämnden.

Stadsledningskontorets uppfattning är att underlaget för fullmäktiges beslut i juni 2004 i huvudsak var fullgott. Det framgår av ärendet till fullmäktige att det reviderade systemet skulle innebära betydande förändringar av avgifterna för i synnerhet kiosker och andra försäljningsplatser, eftersom avsikten var att

ersätta de tidigare ”flytande lägesbedömningarna” med ett enhetligt system för beräkning av avgiften.

Gatu-och fastighetsnämnden har inte inkommit med något svar.

Hemställan från *Katarina-Sofia stadsdelsnämnd* har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att Katarina-Sofia stadsdelsnämnds önskemål om att anpassa avgiftsnivån för Bondens egen marknad kan tillgodoses genom att marknaden betraktas som ett lokalt evenemang och ser inget behov av att kommunfullmäktige ska ge Katarina-Sofia stadsdelsnämnd ”tillstånd att [...] avvika från fastställd taxa”. Kontoret anser däremot att det är lämpligt att vid en kommande revidering av avgifterna för upplåtelser definiera vad som avses med begreppet.

Mina synpunkter

Anledningen till att avgifter för upplåtelser av offentlig plats blev föremål för behandling i kommunfullmäktige i juni 2004 berodde på att det förra systemet inte var tillfyllest. Det fungerade inte rättvist och var inte enhetligt och så transparent som kunde önskas. Syftet med revideringen var att skapa ett system som var lätthanterligt ur stadens och tillståndssökarnas perspektiv. För huvuddelen av upplåtelseändamålen innebar det nya systemet endast små justeringar. För kiosker, serveringsbyggnader och andra försäljningsplatser innebär beslutet större förändringar av avgifterna, eftersom de tidigare ”flytande lägesbedömningar” ersätts med fasta belopp. Tilläggas bör att 20 procent av dessa har fått en sänkt avgift.

Det som är viktigt i detta sammanhang är att tillämpning, praxis, utbildning och samordning kring hur det nya systemet är tänkt att fungera preciseras.

I samband med att de nya avgifterna successivt började införas uppstod ett antal frågeställningar från näringsidkare och förtroendevalda, vilka vände sig till gatu- och fastighetskontoret för hjälp och rådgivning. Av den anledningen lade jag en skrivelse i gatu- och fastighetsnämnden i april 2005 med uppdrag att förtydliga det nya i avgiftssättningen kring upplåtelser.

Det trafikkontoret framförallt har ombetts att se över är ett antal exempel som berör kioskavgifterna, kioskvagnarna, biljettkiosker, torghandlare, lokala evenemang, satellitserveringar och serveringsbyggnader på parkmark. En redovisning gjordes till följd av skrivelsen vid trafiknämndens sammanträde den 29 augusti 2005. Den fokuserade på eventuella orättvisa skillnader i

avgiftssättningen mellan kiosker, att systemet inte tar hänsyn till upptagna kvadratmeter, risk för skillnader eftersom det är olika handläggare som fastställer nivåerna på avgiften och att systemet inte följer närliggande lokalers hyror. Trafiknämnden beslutade att det ska ämnas tolkningsföreskrifter till stadsdelsförvaltningarna för att ge vägledning i avgiftssättningen, så att taxan inte ger en oskäligen avgiftsnivå för vissa typer av ärenden. När det gäller försäljningsplatserna kompletteras föreskrifterna också med en ny mätmetod så att de blir lika över staden och tillståndsinnehavaren bara betalar för den yta som han faktiskt ianspråkar.

Till detta har trafikkontoret ett uppdrag att samordna avgiftsbedömningen över samtliga berörda förvaltningar. Samordningen ska ske så att det reviderade avgiftssystemet och de tillhörande tolkningsföreskrifterna är till stöd och hjälp på handläggarnivå. Framkommer det att problem uppstår och eventuella justeringar i systemet för upplåtelser av offentlig plats behöver göras, är det kommunstyrelsen som får ta ställning och föreslå förändringar.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Lotta Edholm* (fp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. bifalla skrivelsen
3. därutöver anföra.

Det är inte rimligt att staden inför ett avgiftssystem som leder till chockhöjda avgifter för många kioskägare och korvgubbar. Stadens uppgift är att värna om småföretagarna, inte genom undermåliga beslut försvåra och i vissa fall omöjliggöra för deras möjligheter till fortsatt verksamhet. För den enskilde näringsidkaren som får sin hyra höjd med 100 procent, är det en ringa tröst att veta att det nya systemet är mer lätthanterligt för stadens tjänstemän.

Nu har den styrande majoriteten efter massiv kritik från oppositionen och allmänheten backat något och föreslår vissa justeringar. Vi menar att dessa inte är tillräckliga. Sedan motionen väcktes har också flera andra fall av chockhöjda hyror uppdragats. Avgiftssystemet måste därför stoppas intill dess att en ordentlig konsekvensanalys genomförs. Kommunstyrelsen borde sedan ge trafiknämnden i uppgift att konstruera ett nytt avgiftssystem utifrån slutsatserna av en sådan konsekvensanalys.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2005:28) av Lotta Edholm m.fl. (fp) anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anfört.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

Skrivelsen av Sten Nordin (m) och hemställan från Katarina-Sofia stadsdelsnämnd anses besvarade.

Stockholm den 23 november 2005

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Leif Rönngren

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin, Mikael Söderlund* och *Kristina Alvendal* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Tre olika ärenden som behandlar de nya avgifterna för upplåtelse av offentlig plats har inkommit till kommunstyrelsen.

Stadsledningskontoret har valt att behandla samtliga tre ärenden i detta tjänsteutlåtande.

Kommunfullmäktige godkände i juni 2004 ett förslag till revidering av avgifter för upplåtelse av offentlig plats som i huvudsak började gälla från och med den 1 januari 2005. Syftet med revideringen var att skapa ett system som är lätthanterligt både stadens, tillståndssökarnas och andras perspektiv. För huvuddelen av upplåtelseändamålen innebär det nya systemet endast små justeringar, förutom en indexreglering av avgifterna. För evenemang, kiosker, serveringsbyggnader och andra försäljningsplatser m.m. innebär beslutet större förändringar av avgifterna eftersom de tidigare ”flytande lägesbedömningar” ersätts av fasta belopp eller beräkningssystem.

Motion (2005:28) av Lotta Edholm m.fl. (fp)

Lotta Edholm m.fl. (fp) anger i motionen att de reviderade avgifterna för upplåtelse av offentlig plats har lett till mycket stora avgiftshöjningar för bl.a. många kioskägare. Ambitionen med det nya avgiftssystemet var enligt motionärerna att det skulle vara mer rättvisande och överskådligt, men konsekvensen har blivit att man riskerar att ett antal småföretagare slås ut. Edholm m.fl. föreslår att kommunfullmäktige beslutar ”att stoppa det nya avgiftssystemet intill dess en konsekvensanalys genomförts” samt att gatu- och fastighetsnämnden ges ”i uppdrag att konstruera ett nytt avgiftssystem utifrån slutsatserna av en sådan konsekvensanalys”.

Skrivelse av Sten Nordin (m)

Även Sten Nordin (m) lyfter fram att det nya systemet inneburit stora höjningar av avgifterna för många småföretagare, trots att avsikten främst var att skapa ett enhetligt sätt att beräkna avgifter. Nordin tar bland annat upp exempel på korvförsäljare som fått mycket kraftiga höjningar av avgiften. Skribenten betonar att de ”nya avgifterna måste omedelbart förändras till en rimlig nivå, det vill säga sänkas ordentligt från dagens nivå”. I skrivelsen föreslås därutöver att stadens regler tydliggörs och att möjligheten för tillståndshavare att få lämna över sin plats utreds.

Hemställan från Katarina-Sofia stadsdelsnämnd

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd beslutade den 31 mars 2005 i ett ärende om avgifter för upplåtelse av offentlig plats följande.

1. Stadsdelsnämnden hemställer att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige en revidering av taxan för upplåtelse av offentlig plats så att möjlighet ges att vid för staden särskilt angelägna evenemang kunna tillämpa en anpassad avgiftsnivå.
2. Stadsdelsnämnden hemställer att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige ger stadsdelsnämnden tillstånd att i enlighet med stadsdelsförvaltningens förslag 2005-03-18 avvika från fastställd taxa för upplåtelse av offentlig plats.

Reservation anfördes av *Margareta Björk m fl (m)*, *Fredrik Lundin m fl (fp)* och *Patrik Holmberg (kd)* mot nämndens beslut till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

Förslag till beslut

- att hemställa hos kommunstyrelsen
- att ge ansvarig nämnd i uppdrag att omgående ta fram ett nytt förslag med sänkta avgifter, dvs rimliga avgifter, som max bör ligga på en nivå på 4 000 kr/kvm och år i city,
- att se över och tydliggöra regelverket för upplåtelse till gatu- och torgförsäljning samt att därutöver anföras:

Olika typer av utomhusförsäljning av mat har funnits i Stockholm mycket länge, något som uppskattas av stockholmarna och besökare.

Under 2004 beslutade kommunfullmäktige om reviderat avgiftssystem för upplåtelse på offentlig plats, vilket berörs inte bara av Bondens marknad utan även av korvförsäljare och kioskägare. Inför beslutet underströks att vissa höjningar kunde ske men att beslutet inte skulle innebära några drastiska höjningar av avgifterna utan endast ett nytt system när det gäller beräkning av avgifterna. När avgiftssystemet nu trätt i kraft överöses flera av oss politiker av samtal från upprörda småföretagare, som menar att de nya avgifterna kommer att innebära konkurs för många av dem.

Det är uppenbart att de nya avgifterna har slagit mycket hårdare än vad kommunfullmäktige någonsin kunnat ana eller avsåg. Därför gäller det att agera snabbt och med styrka, vilket måste vara det politiska systemets ansvar. De nya avgifterna måste omedelbart förändras till en rimlig nivå, dvs sänkas ordentligt från dagens nivå.

Vi instämmer i förvaltningens tjänsteutlåtande att Bondens marknad är en attraktiv och önskvärd verksamhet för området och att fortlevnaden av den ej får äventyras.

Förvaltningen föreslår en trappvis höjning av avgiften. Vi menar att avgiftssystemet i sig omedelbart måste ses över, så att avgifterna sänks och blir rimliga.

Särskilt uttalande gjordes av *Ann Mari Engel* (v), *Agneta Emmervall m fl* (s) och *Birger Albrechtsson* (mp) enligt följande.

Bondens egen Marknad är ett uppskattat inslag i vår stadsdel. Den ger oss storstadsbor möjlighet att komma i kontakt med lantbrukare, att titta på och smaka av det han eller hon själv odlat, fött upp och förädlat. Många av produkterna är ekologiskt odlade, vilket ligger i linje med nämndens ambitioner. Både barn och vuxna gläds åt att höra lantbrukaren berätta om produkterna. Samarbete med skolor har förekommit, och uppmuntras av nämnden.

Avståndet mellan lantbrukaren och Stockholm är högst 250 km, ett i sammanhanget relativt kort avstånd. Det gör att transporterna minimeras och bidrar till mindre koldioxidutsläpp, vilket gör dem mer miljövänliga.

En omedelbar höjning av upplåtelseavgiften skulle innebära att det är stor risk för att Bondens egen Marknad inte har möjlighet att fortsätta sin verksamhet.

Nämnden förutsätter att stadens juridiska avdelning granskar ärendet före beslut i kommunstyrelsen.

Vi förutsätter också att staden centralt noga följer konsekvenserna av de nya taxorna och gör justeringar om det blir för stora negativa följder.

Katarina-Sofia stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 mars 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Den kraftiga höjningen av upplåtelseavgiften från ett år till ett annat som blir följden av att strikt tillämpa de nya avgifterna kan riskera Bondens egen marknads fortsatta etablering i sin nuvarande form. Förvaltningen har fått signaler om att en höjning i denna storleksordning kan reducera antalet producenter som har ekonomiska möjligheter att delta i marknaden eller till och med äventyra hela evenemanget.

Bondens egen marknad är av flera skäl en attraktiv och önskvärd verksamhet för stadsdelsområdet. Inriktningen ligger i linje med målen i stadens miljöprogram om miljöeffektiva transporter, säkra varor m.m. och har anknytning till Agenda 21-arbetet inom staden. Vidare är marknaden ett värdefullt socialt inslag som medverkar till utvecklingen av den så kallade "Söderandan", en inriktning och sammanslutning av positiva krafter i stadsdelsområdet som nämnd och förvaltning värnar om.

Förvaltningen har övervägt möjligheten att tillämpa taxans avgift för evenemang med lokal anknytning på detta projekt, eftersom marknadskonceptet bygger på att det är närproducerade varor som säljs. Mot bakgrund av avgiftsnormens kriterier för vad som är evenemang med lokal anknytning och att marknadens deltagande producenter får vara situerade inom en radie på upp till 250 km från marknadsplatsen gör förvaltningen dock bedömningen att detta inte är tillämpligt i det här fallet.

Det finns ett stort intresse av att fortlevnaden av Bondens egen marknad inte äventyras. Projektet ligger väl i linje med stadens miljömål och är ett av nämnden och allmänheten mycket uppskattat evenemang. Förvaltningen bedömer att en ökning av avgiften för Bondens marknad inte är oskäligen. Förvaltningen anser att en ökning av avgiftsnivån till den storleksordning man kommer fram till när man tillämpar taxans bestämmelser för evenemang med lokal anknytning är väl avvägd för ett projekt som Bondens egen marknad. Taxan behöver därför skyndsamt ses över i denna del för att i fall som detta medge en sådan anpassad avgiftsnivå.

För att undvika de negativa effekterna av en plötslig kraftig höjning av upplåtelseavgiften anser förvaltningen att den istället bör trappas upp gradvis under de närmaste åren för att närma sig den taxa för upplåtelser som kommunfullmäktige fastställt/kommer att fastställa. Avgiften föreslås höjas till 40 000 kronor år 2005 och därefter med 20 000 kronor per år till den nivå som kommer att gälla. Ett sådant förfarande kräver dock att kommunfullmäktige redan för år 2005 medger undantag från den av fullmäktige fastställda taxan.

Förvaltningen föreslår sammanfattningsvis att nämnden hemställer hos kommunstyrelsen/kommunfullmäktige dels om en revidering av taxan för upplåtelse av offentlig plats så att möjlighet ges att vid för staden särskilt angelägna evenemang kunna tillämpa en anpassad avgiftsnivå, dels om tillstånd att avvika från den fastställda taxan för upplåtelse av offentlig plats för att kunna göra en gradvis höjning av avgiften i enlighet med ovanstående.

Gatu- och fastighetsnämnden behandlade i april 2005 för egen del en utredning av effekterna av det nya avgiftssystemet för upplåtelser av offentlig plats. I ärendet redovisas effekterna översiktligt för olika ärendetyper samt en noggrann jämförelse när det gäller avgifter för kiosker. Utredningen berör också evenemangen Bondens egen marknad och Street som enligt nämndens uppfattning bör bedömas som evenemang med lokal anknytning med lägre avgifter eftersom de har en utpräglad lokal kundkrets och en karaktär som inte direkt går att jämföra med andra större evenemang. Slutsatsen i ärendet är att det reviderade avgiftssystemet i stort fungerar väl, men också att det behöver kompletteras med tolkningsföreskrifter för handläggare så att vissa typer av upplåtelser inte får oskäligen avgifter. Enligt gatu- och fastighetsnämndens uppfattning bör trafikinämnden ansvara för att ta fram sådana föreskrifter.

REMISSER

Kommunstyrelsen har remitterat motionen till trafikinämnden, stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby, Katarina-Sofia och Liljeholmen samt till stadsledningskontoret. Skrivelsen har remitterats till gatu- och

fastighetsnämnden och stadsledningskontoret medan hemställan från Katarina-Sofia stadsdelsnämnd har remitterats enbart till stadsledningskontoret.

Motion (2005:28) av Lotta Edholm m.fl. (fp)

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat 16 juni 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Gemensamt för Sten Nordin (m) och Lotta Edholm m.fl. (fp) är att de anser att systemet medfört höjningar av avgifterna för upplåtelser som inte var möjliga att förutse i samband med kommunfullmäktiges behandling av förslaget till reviderat avgiftssystem. Stadsledningskontorets uppfattning är dock att underlaget för fullmäktiges beslut i juni 2004 i huvudsak var fullgott. Det framgår av ärendet till fullmäktige att det reviderade systemet skulle innebära betydande förändringar av avgifterna för i synnerhet kiosker och andra försäljningsplatser, eftersom avsikten var att ersätta de tidigare ”flytande lägesbedömningarna” med ett enhetligt system för beräkning av avgiften. Gatu- och fastighetsnämnden genomförde också i samband med framtagandet av förslaget en omfattande remittering.

Stadsledningskontoret anser inte heller att det finns skäl att göra om det nya avgiftssystemet på det sätt som föreslås i den remitterade skrivelsen och motionen. Det nya avgiftssystemet har som framgår ovan endast inneburit mindre justeringar för huvuddelen av de drygt 4 000 upplåtelseärenden som staden behandlar årligen. Det nya systemet har dessutom skapat bättre förutsättningar för en likartad hantering av upplåtelseärendena över hela staden. Avgiftssystemet är också mer förenligt med kraven på att grunderna för beräkning ska vara fastställda av kommunfullmäktige, i och med att de ”flytande lägesbedömningarna” tagits bort. När det gäller de omdiskuterade avgifterna för kioskupplåtelser, bör det framhållas att cirka 20 % av kioskerna enligt gatu- och fastighetsnämndens bedömning får sänkta avgifter med det nya systemet.

Stadsledningskontoret delar dock gatu- och fastighetsnämndens bedömning att det finns vissa kiosker, serveringsbyggnader, försäljningsplatser m.m. som med det nya systemet får avgifter som kan anses vara oskäligen höga. Ett exempel på detta är serveringsbyggnader på parkmark som får orimligt höga avgifter med tanke på att deras yta normalt är avsevärt större än uteserveringar på gångbanor och torg. Det kan således finnas anledning att göra en mindre anpassning av det nya systemet för vissa ärendetyper och utforma tillämpningsanvisningar /tolkningsföreskrifter för handläggarna på de 19 förvaltningar som handhar markupplåtelser.

Ett arbete med att ta fram tillämpningsanvisningar har enligt uppgift från trafikkontoret påbörjats inom ramen för trafiknämndens ansvar för samordning, utveckling och uppföljning av stadsdelsnämndernas tekniska verksamhet. Stadsledningskontoret vill i detta sammanhang poängtera att avgiften ska vara grundad på en beräkning som är fastställd av fullmäktige och att kommande anvisningar inte

får avvika från det fastställda beräkningssystemet. Trafiknämnden bör enligt stadsledningskontorets uppfattning återkomma till kommunstyrelsen i den mån det visar sig vara nödvändigt med mindre revideringar av avgifter för upplåtelse av offentlig plats.

Slutligen kan stadsledningskontoret konstatera att gatu- och fastighetsnämnden anser att Katarina-Sofia stadsdelsnämnds önskemål om att anpassa avgiftsnivån för Bondens egen marknad kan tillgodoses genom att marknaden betraktas som ett lokalt evenemang. Begreppet ”evenemang med lokal anknytning” introducerades i samband med 1996 års avgiftsbestämmelser för Stockholms stad och har funnits med i avgiftssystemet sedan dess. Det avgiftssystem som fastställdes 2004 innefattar dock ingen definition av ”evenemang med lokal anknytning” och begreppet har heller ingen juridisk definition eller någon allmängiltigt betydelse i övrigt. Stadsledningskontoret har därmed inga invändningar mot gatu- och fastighetsnämndens bedömning och ser inget behov av att kommunfullmäktige ska ge Katarina-Sofia stadsdelsnämnd ”tillstånd att [...] avvika från fastställd taxa”. Kontoret anser däremot att det är lämpligt att vid en kommande revidering av avgifterna för upplåtelser definiera vad som avses med begreppet.

Gatu- och fastighetsnämnden behandlade i april 2005 för egen del en utredning av effekterna av det nya avgiftssystemet för upplåtelser av offentlig plats. I ärendet redovisas effekterna översiktligt för olika ärendetyper samt en noggrann jämförelse när det gäller avgifter för kiosker. Utredningen berör också evenemangen Bondens egen marknad och Street som enligt nämndens uppfattning bör bedömas som evenemang med lokal anknytning med lägre avgifter eftersom de har en utpräglad lokal kundkrets och en karaktär som inte direkt går att jämföra med andra större evenemang.

Slutsatsen i ärendet är att det reviderade avgiftssystemet i stort fungerar väl, men också att det behöver kompletteras med tolkningsföreskrifter för handläggare så att vissa typer av upplåtelser inte får oskäligen avgifter. Enligt gatu- och fastighetsnämndens uppfattning bör trafiknämnden ansvara för att ta fram sådana föreskrifter.

Trafiknämnden beslutade den 21 juni 2005 att godkänna trafikkontorets tjänsteutlåtande som sitt svar på motionen.

Reservation anfördes av *Sten Nordin* (m), *Helena Bonnier* (m) *Regina Öholm* (m) och *Claes Fleming* (fp) samt tjänstgörande ersättarna *Gulan Avic*(fp) och *Hannah Ekeroos* (kd) enligt följande.

Trafiknämnden beslutar

Att bifalla motionen

Att därutöver anför följande.

Det är inte rimligt att staden inför ett avgiftssystem som leder till chockhöjda avgifter för många kioskägare och korvgubbar. Stadens uppgift är att värna om småföretagarna, inte genom undermåliga beslut försvåra och i vissa fall omöjliggöra för deras möjligheter till fortsatt verksamhet.

Kontorets förslag på åtgärder är inte tillräckliga. Avgiftssystemet måste stoppas intill dess en konsekvensanalys genomförs. Trafiknämnden bör sedan konstruera ett nytt avgiftssystem utifrån slutsatserna av en sådan konsekvensanalys.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 juni 2005 har i huvudsak följande lydelse.

De senaste åren har kontoret nyregisterat runt 4000 ärenden per år (år 2002 c:a 4.100, år 2003 c:a 3.900 och år 2004 c:a 4.200) gällande upplåtelse av offentlig plats. Till detta kommer löpande ärenden som löper över flera år; häribland de c:a 250 kiosker som finns året runt på offentlig plats. Alla dessa ärenden, uppdelade på en mängd olika typer, hanteras enligt detta avgiftssystem. Att stoppa hela avgiftssystemet är enligt kontorets uppfattning en väl drastisk åtgärd då de synpunkter som uppkommit gäller ett fåtal typer av upplåtelser (kiosker, försäljningsplatser och evenemang) och inte heller samtliga ärenden inom dessa kategorier. Faktum är att det inte går att lägga ett mönster över en vilt spretande befintlig avgiftssättning och tro att ingen anpassning behövs. Enligt kontorets mening är avgiftssystemet i det stora hela bra. Men för att fungera fullt ut som det var tänkt behövs det kompletteras med tolkningsföreskrifter / dokumenterad praxis samt utbildning och samordning av de handläggare, spridda på 19 förvaltningar, som ska praktisera det.

Det bör påtalas i detta sammanhang att c:a 20% av kioskupplåtelseerna fått en sänkt avgift, samt att denna redan är genomförd. Dessa har ju givetvis inget intresse av att systemet rivs upp. Vad gäller Bondens marknad är beräkningen omgjord av stadsdelsförvaltningen enligt kontorets förslag och gatu- och fastighetsnämndens beslut, varvid problemet är löst vad kontoret erfar. Det bör i detta sammanhang också poängteras att näringslivskontoret, precis som ytterligare 35 remissinstanser, har haft detta ärende på remiss.

I stället för att, som Lotta Edholm föreslår, stoppa hela det nya avgiftssystemet samt konstruera ett nytt avgiftssystem utifrån slutsatserna av en sådan konsekvensanalys, föreslår kontoret att man följer det beslut som gatu- och fastighetsnämnden fattade 2005-04-26 (dnr 2005-940-00985, detta ärende bifogas bilaga 2 och 3) dvs:

- Den informella samordningsroll som gatu- och fastighetskontoret haft övertas av trafikkontoret och stärks upp på så sätt att trafikkontoret får ansvar för att samordna avgiftsbedömningen över samtliga berörda förvaltningar. Samordningen genomförs genom att det reviderade avgiftssystemet kompletteras med tolkningsföreskrifter på handläggarnivå.

- Försäljningsplatserna kompletteras med en mätmetod så att försäljningsplatserna mäts upp lika över hela staden och tillståndshavaren bara betalar för den yta som han defakto ianspråkar.
- Bondens marknad och Street bedöms som lokala evenemang samt att avgiftens sätts i enlighet med denna beräkningsgrund. (Redan genomfört)
- Uppföljning av ovanstående ska ske till trafiknämnden under hösten 2005.

Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade den 16 juni 2005 att som svar på motionen överlämna förvaltningens förslag.

Reservation anfördes av *Magnus Hellström* (m), *Anne Wompa* (m) och *Daniel Somos* (m) enligt följande.

Att Tillstyrka motionen i dess helhet
 At Därutöver anföras följande.

De genomförda chockhöjningarna är helt oacceptabla. Exempelvis korvkiosken på Liljeholmstorget hotas ena stunden med vräkning och när det hotet åtminstone fördröjts drabbas man istället av en chockhöjd avgift. Det inträffade återger väl ganska tydligt vilket synsätt de röda har på företagande.

Särskilt uttalande gjordes av *Ann-Marie Strömberg* (v) *Jan-Olof Gustavsson* (s), *Staffan Kuylenstierna* (mp) enligt följande.

Den 7 juni 2004 beslöt kommunfullmäktige i Stockholm enhälligt att revidera avgiftssystemet för upplåtelse av offentlig plats. Samtliga partier i kommunfullmäktige stod alltså bakom beslutet. Det nya avgiftssystemet är komplicerat och innehåller många komponenter, varför effekterna var svåra att förutse och snedsitsar med orimliga höjningar har uppstått. Gatu- och fastighetsnämnden har därför den 26 april 2005 beslutat uppdra åt kontoret att genom tillämpningsföreskrifter och vissa justeringar åtgärda snedsitsarna och återkomma till nämnden med en uppföljning av det nya avgiftssystemet hösten 2005. Det bör dock poängteras att det även finns företagare som genom det nya systemet fått sänkt avgift.

Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 maj 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens redovisning

Målet för en revidering av avgifterna har varit att få en anpassning till den prisutveckling som har skett i samhället. Staden kan inte låta avgiften för upplåtelser

ligga kvar på samma nivå i många år medan hyror för kiosker/butiker i närliggande fastigheter med delvis samma sortiment i utbudet, höjs mer eller mindre varje år.

Ett annat skäl till en ändring av beräkningssystemet är risken för att bedömningen av avgiften inom den ram, som kommunfullmäktige har beslutat, blir olika beroende på vem som tar beslut.

Den nya avgiftssättningen har förenklat och standardiserat uträkningen av avgifter för främst kiosker, där läget har stort avgörande för en låg eller hög omsättning och där det nu blir enklare att få en rättvis avgift, som tar hänsyn till dessa faktorer.

Förvaltningen kan inte analysera de avgifter som kioskägare eller tillfälliga försäljningsplatser har fått i innerstaden.

En redogörelse för förändringarna inom Liljeholmen visas i nedanstående tabell för de sju st grill- och kombikiosker som finns inom vårt område.

Adress	Typ av kiosk	Ny avgift fom	Gammal avgift kr	Ny avgift kr	Ökning/år i 3 år kr
Trekantsbadet	Glasskiosk säsong	2005	13350	12250	0
Trekantsvägen	Glasskiosk med servering säsong	2005	14000	27250	4417
Tellusborgsvägen 61	Grillkiosk	1/7 2005	52000	65000	0
Tvingvägen	Thai-mat	1/1 2005	24000	40000	5333
Liljeholmstorget 11	Grillkiosk	1/7 2005	69813	110000	13396
Främlingsvägen 2	Grillkiosk	1/1 2005	38194	45000	0
Mikrofonvägen 1	Grillkiosk	1/1 2005	67282	105000	12573

Den genomsnittliga ökningen är 45 %. Om ökningen för varje enskild kiosk är större än 30% ska den utjämnas på 3 år, som framgår av sista kolumnen i tabellen.

Uteserveringar har höjts med index från 590 kr/m² till 640 kr/m² och säsong.

Cirkusetableringar har höjts från 1480 kr/dag till 1600 kr/dag.

Evenemang och tillfälliga försäljningsplatser har inte fått någon avgiftshöjning.

Julgransförsäljning har höjts med index.

Höjningen av avgiften sker när nuvarande kontrakt löper ut vilket sker på olika tidpunkter. Om höjningen är mer än 30 % sker en fördelning av höjningen på tre år. Den nya avgiften kommer då att få full effekt under 2008-09, vilket är åtta år sedan den senaste höjningen

Förvaltningens förslag

Förvaltningen anser att de föreslagna höjningarna för Liljeholmens del är rimliga, men tycker att det är bättre att införa en indexhöjning varje år för att få en jämnare och mindre kostnadsökning varje år, som då kommer att följa den allmänna prisutvecklingen.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd beslutade den 21 juni 2005 att bifalla förvaltningens svar på remissen.

Reservation anfördes av *Margareta Björk m.fl.* (m) och *Fredrik Lundin m.fl.* (fp), *bilaga 1*.

Katarina-Sofia stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 juni 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd behandlade vid sammanträde den 31 mars 2005 ett ärende om konsekvenserna av den reviderade taxan för upplåtelse av offentlig plats för evenemanget "Bondens egen marknad". Rubriken var "Avvikelse från och revidering av taxa för upplåtelse av offentlig plats". Förvaltningens tjänsteutlåtande samt nämndens beslut i ärendet bifogas (*Bilaga 2*).

I sitt utlåtande anförde förvaltningen - med utgångspunkt från ansökan från "Bondens egen marknad" - att taxan för upplåtelse av offentlig plats skyndsamt behöver ses över för att bl.a. medge anpassade avgiftsnivåer. Förvaltningen föreslog därför att nämnden skulle hemställa hos kommunstyrelsen/kommunfullmäktige om en revidering av taxan samt om tillstånd att avvika från den nuvarande taxan.

Stadsdelsnämnden beslutade därvid att

1. hemställa att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige en revidering av taxan för upplåtelse av offentlig plats så att möjlighet ges att vid för staden särskilt angelägna evenemang kunna tillämpa en anpassad avgiftsnivå
2. hemställa att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige ger stadsdelsnämnden tillstånd att i enlighet med stadsdelsförvaltningens förslag 2005-03-18 avvika från fastställd taxa för upplåtelse av offentlig plats.

Som svar på motionen hänvisar förvaltningen till sitt eget utlåtande och stadsdelsnämndens beslut i ärendet "Avvikelse från och revidering av taxa för upplåtelse av offentlig plats". Motionärens förslag synes i allt väsentligt sammanfalla med den hemställan som stadsdelsnämnden gjort i anledning av detta ärende.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade den 14 juni 2005 att lämna över förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Helen Jäderlund Eckardt m. fl.* (fp) *Catharina Hillerström Vagli m.fl.* (m) och *Fredrik Wallén* (kd) enligt följande.

Vi reserverar oss mot beslutet då vi yrkade att nämnden skulle besluta att bifalla motionen.

Särskilt uttalande gjordes av *Helen Jäderlund Eckardt m.fl. (fp) Catharina Hillerström Vagli m.fl. (m) och Fredrik Wallén (kd)* enligt följande.

Syftet med revideringen av avgiftssystemet var att skapa en lätthanterlig och rättvis avgiftssättning. Det visar sig dock att det nya systemet medför chockhöjda avgifter, vilket medför att ett antal småföretagare riskerar att slås ut.

I Hässelby-Vällingby varierar höjningarna för stadsdelens kiosker och gatukök mellan 8,9 % och 59 %. Systemet har inte blivit rättvist och lätt att tillämpa som avsikten var.

Kriterierna som ligger till grund för avgifterna är svåra att tolka, samtidigt som de i många fall är för trubbiga för att vara rättvisa.

Vi vill stoppa det nya avgiftssystemet intill dess en konsekvensanalys genomförts. Sedan ska ett nytt avgiftssystem konstrueras utifrån slutsatserna av denna konsekvensanalys.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat 3 juni 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Avgifterna ska enligt beslut i Kf höjas i samband med att den tidsbegränsade markupplåtelsen för respektive kiosk/gatukök löper ut och ska förnyas. De nya avgifterna ska räknas fram genom att man adderar en rad delsummor för olika kriterier som rör läget och utformningen av det aktuella gatuköket/kiosken.

Stadsdelsförvaltningen har försökt kontrollera hur stora höjningar kommer att bli för de gatukök och kiosker som finns inom Hässelby- Vällingby förvaltningsområde.

Höjningarna varierar mellan 8,9 % och 59%, utom i ett fall då det blir en sänkning med 90,5%. Resultatet visar att systemet inte har blivit rättvist och lätt att tillämpa som avsikten var. Tvärtom är de kriterier som ligger till grund för avgifterna svåra att tolka samtidigt som de i många fall är för trubbiga för att vara rättvisa. Förvaltningen anser därför att kriterierna måste formuleras noggrannare så att missförstånd undviks.

Ett exempel på svårigheten att tolka kriterierna gäller gatuköket på Hässelby torg. Platsen är, enligt vad som står i definitionen för det kriterium som avser mängden människor, att betrakta som en knutpunkt, se bilaga 4. Detta p ga att det är en plats "anslutande till minst två av järnvägsstation, T-bana och busshållplatser". Men enligt muntlig uppgift från Markbyrån ska platsen dock inte räknas som en sådan, då det bara rör sig om några få busshållplatser på baksidan av torget och inte en hel bussterminal. *Denna tolkning framgår inte av definitionen av begreppet knutpunkt i avgiftstabellen, vilket ökar riken för en orättvis bedömning av avgiften.*

Samma osäkerhet råder betr. ungefär hur nära en taxistation ska ligga för att gatuköket ska få ett tillägg om 5.000 kr till markupplåtelseavgiften. Om den taxistation som finns på Loviselundsvägen ska räknas med i avgiften för gatuköket på torget, ökar den från 72.000 kr/år till sammanlagt 115.000 kr/år.

Ett annat exempel är svårigheten att bedöma om gatuköket/kiosken ska ha ett avgiftstillägg p ga om det finns möjlighet att parkera bilen i närheten. Avgiftstabellen

definierar i det fallet inte ungefär hur långt ifrån gatuköket/kiosken parkeringsplatsen ska ligga för att ge ett sådant tillägg.

Fler kriterier som behöver förtydligas framgår av följande förslag till förbättring av avgiftssystemet.

För att avgiftssystemet ska bli bättre föreslår förvaltningen att:

- Den procentuella höjningen maximeras till 25%.
- Kriterierna förtydligas och exempel ges på hur de ska tolkas.
- De kriterier som gäller tillägg för taxistation och parkeringsplatser definieras betr. ungefärligt avstånd mellan dessa funktioner och kiosken/gatuköket, för att det ska bli en avgiftshöjning.
- När det gäller parkeringsplatserna bör man göra skillnad på om de enbart är till för gatukökets gäster eller om det rör sig om en allmän parkering.
- Beträffande antalet sittplatser inne bör man göra skillnad på om det rör sig om många platser eller bara ett fåtal och var gränsen för denna bedömning går.

Skrivelse av Sten Nordin (m)

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande finns redovisat under motion 2005:28 av Lotta Edholm (fp).

Gatu- och fastighetsnämnden har inte inkommit med något svar på skrivelsen. Trafiknämnden har redovisat ett svar på motionen av Lotta Edholm som berör samma fråga som Sten Nordins skrivelse.

Hemställan från Katarina-Sofia stadsdelsnämnd

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 juni 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret anser att Katarina-Sofia stadsdelsnämnds önskemål om att anpassa avgiftsnivån för Bondens egen marknad kan tillgodoses genom att marknaden betraktas som ett lokalt evenemang. Begreppet ”evenemang med lokal anknytning” introducerades i samband med 1996 års avgiftsbestämmelser för Stockholms stad och har funnits med i avgiftssystemet sedan dess. Det avgiftssystem som fastställdes 2004 innefattar dock ingen definition av ”evenemang med lokal anknytning” och begreppet har heller ingen juridisk definition eller någon allmängiltigt betydelse i övrigt. Stadsledningskontoret har därmed inga invändningar mot gatu- och fastighetsnämndens bedömning och ser inget behov av att kommunfullmäktige ska ge Katarina-Sofia stadsdelsnämnd ”tillstånd att [...] avvika från fastställd taxa”. Kontoret

anser däremot att det är lämpligt att vid en kommande revidering av avgifterna för upplåtelser definiera vad som avses med begreppet.

RESERVATION

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Margareta Björk m.fl. (m) och Fredrik Lundin m.fl. (fp) enligt följande.

Förslag till beslut

att bifalla motionen

att underlätta företagandet i stadsdelen genom att förenkla och inte försvåra för företagarna enligt nedan

samt att därutöver anföra

I samband med beslutet om nya avgifter för torghandel, kiosk- och korvförsäljning under 2004 ställdes frågan om hur detta skulle drabba de olika verksamheterna. Svaret från tjänstemännen i Stockholms stad var att det inte skulle bli några drastiska förändringar utan att taxan endast skulle beräknas på ett nytt sätt.

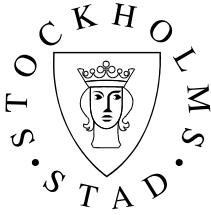
De sades även att i de allra flesta fall handlade det endast om en index uppräknings och därför inte skulle bli någon större skillnad för t ex korvgubbar och marknader. Den enskilda grupp som endast i vissa fall skulle kunna få en liten ökning av avgiften var kioskägare. En del av kioskägarna skulle istället få en sänkning av avgiften. De kioskägare som trots allt skulle få en ökning av avgiften skulle kontoret hjälpa genom att ökningen skulle ske successivt

När de reviderade avgifterna nu vunnit laga kraft så framkommer det ena efter det andra vittnesmålet om chockhöjningar av avgifterna. Vittnesmålen om hur hårt det nya systemet drabbar enskilda näringsidkarna i branschen är otaliga. Det senaste exemplet är bröderna Olsson, som driver Vickys Livs på Skånegatan 92 men också Sofiakiosken vid Vitabergsparken, där hyran höjs med 260 %. Bröderna har också en torgvagn, som av någon outgrundlig anledning fr o m i år måste dras uppför Skånegatan för parkering över natten vid Sofiakiosken för att morgonen därpå åter dras nerför gatan till Nytorget. Låt torgvagnen stå kvar! Och varför får bröderna Olsson inte sälja kaffe i pappmuggar och smörgåsar samt juice och läsk. Det måste finnas någon förklaring till detta, t ex någon paragraf, som i så fall kan delges berörda.

Korvgubben på Götgatan är ett annat exempel i vår stadsdel som är förtvivlad pga höjningen av avgiften.

Flera menar att de är rädda att gå i konkurs. Det är dags att vi gör upp om avgiftsnivåerna och river upp det nuvarande beslutet. Det nya avgiftssystemet måste stoppas och en konsekvensanalys görs för att därefter konstruera ett nytt avgiftssystem.

Stadens uppgift måste vara att underlätta för företagare – inte försvåra.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2005:28

**2005:28 Motion av Lotta Edholm m.fl. (fp) om
konsekvensanalys av det nya avgiftssystemet för
upplåtelse av offentlig plats**
Dnr 305-1449/2005

I juni 2004 beslutade kommunfullmäktige om revidering av avgifter för offentlig plats. Stadens rätt att ta ut avgifter vid upplåtelse av offentlig plats grundar sig på Lag (1957:259). Ersättning för upplåtelse skall utgå i form av en avgift som kan anses skälig med hänsyn till ändamålet med upplåtelsen, nyttjarens fördel av denna, kommunens kostnader till följd av upplåtelsen och övriga omständigheter.

Syftet med revideringen av avgiftssystemet var att skapa en lätthanterlig och rättvis avgiftsättning. Senaste revideringen av avgiften genomfördes vid årsskiftet 1999-2000. När ärendet var uppe för behandling i Gatu- och fastighetsnämnden beskrevs det nya avgiftssystemet också som mer rättvist och mer överskådligt än det tidigare. Nu har det dock framkommit information om att många nyttjare kommer att få chockhöjda avgifter. Flera kioskägare har vittnat om avgiftshöjningar på flera hundra procent. Avgiften per kvadratmeter för en kiosk i centrala Stockholm blir lika dyr som i New York. En annan verksamhet som riskerar att läggas ner är Bondens marknad på Södermalm i Stockholm. Avgiften höjs från 20 000 kronor till 240 000 kronor.

Beslutet om ett nytt avgiftssystem är ett skolexempel hur svårt det ibland är för förtroendevalda att i förväg se konsekvenserna av ett beslut. Ambitionen var att skapa ett mer lätthanterligt och rättvist system, men konsekvensen blev att ett antal småföretagare riskerar att slås ut. Detta visar, menar vi, att kunskaperna om näringslivets villkor och förutsättningar måste förbättras i

staden. Möjligen hade svårigheterna kunnat undvikas om näringslivsnämnden fått förslaget remitterat till sig.

Med anledning av ovanstående yrkar vi därför på att

1. kommunfullmäktige beslutar att stoppa det nya avgiftssystemet intill dess en konsekvensanalys genomförs
2. kommunfullmäktige ger gatu- och fastighetsnämnden i uppdrag att konstruera ett nytt avgiftssystem utifrån slutsatserna av en sådan konsekvensanalys.

Stockholm den 4 april 2005

Lotta Edholm

Ulf Fridebäck

Pär Hommerberg